

Groep 1-2: Signaleren

De leerkrachten werken middels het systeem van inzichtelijk. Hierbij wordt doelgericht gewerkt aan de beginnende geletterdheid van de kleuters. Het volgende stappenplan moet worden aangehouden bij de kleutergroepen i.v.m. uitval van een kind op taalgebied:

Groep 1

Meetmoment	Periode	Actie door de leerkracht/intern begeleider
1	Aanvang groep	- Stimulering van geletterdheid middels de uitgangspunten van beginnende geletterdheid.
2	Januari	- De doelen waarop uitgevallen wordt, worden als extra doelen meegenomen in het Inzichtelijk programma. Het aanbod geletterde activiteiten zal verrijkt worden. Let op leerkrachten moeten achtergrond informatie achterhalen i.v.m. het voorkomen van dyslexie in de familie.
3	Juni	- De doelen waarop uitgevallen wordt, worden als extra doelen meegenomen in het Inzichtelijk programma. Het aanbod geletterde activiteiten zal verrijkt worden. Bij grote achterstanden op taalontwikkelingsgebied (onvoldoende vooruitgang en dus onvoldoende beheersing van de doelen in de klas), <u>kan</u> er een HP worden opgesteld gericht op de taalontwikkeling. Logopedie of andere externe organisaties kunnen worden ingeschakeld. Let op: Leerkrachten moeten strubbelingen in de ontwikkeling op taalgebied duidelijk vermelden in Inzichtelijk en de doelen helder formuleren.

Groep 2

Meetmoment	Periode	Actie door de leerkracht (en leesspecialist)
1	Aanvang groep	- Extra doelen uit groep 1 worden meegenomen in inzichtelijk. Bij een opgestelde HP worden de doelen uit dit plan gehaald. HP wordt voortgezet. - Gericht aanbod verrijken voor leerlingen met onvoldoende klankbewustzijn, klank-letter koppeling (fonemisch bewustzijn), boekoriëntatie, verhaalbegrip en letterkennis.
2	Januari	De vorderingen van het kind worden geanalyseerd via het programma Inzichtelijk en de TVK M2. De doelen waarop uitgevallen wordt, worden als extra doelen meegenomen in het Inzichtelijk programma. - Bij grote achterstand met een score van IV/V en onvoldoende beheersing van de doelen uit de klas, zal er externe hulp (logopedie/ RT) moeten worden aangevraagd. Bij zeer ernstige achterstand is een HP belangrijk om in te vullen. - Wanneer het kind al een HP heeft, wordt deze op dit moment geëvalueerd. Verdere hulp kan worden aangevraagd.
3	Juni	Doelen worden geëvalueerd via Inzichtelijk en door middel van de TVK E2. - Als het kind redelijke vooruitgang heeft geboekt, worden de doelen die onvoldoende beheerst worden meegenomen naar het volgende jaar. - Als het kind een IV/V scoort op de TVK E2, onvoldoende vooruitgang heeft geboekt én dus doelen uit de klas onvoldoende beheerst, zal er een HP worden opgesteld gericht op de taal-/ leesontwikkeling. Logopedie of andere externe organisaties moeten worden ingeschakeld. Let op: Leerkrachten moeten strubbelingen in de ontwikkeling op taalgebied duidelijk vermelden in ESIS en de doelen helder formuleren in de overdracht. HP moet worden opgesteld met doelen voor groep 3! Het overzicht van de leerlinggegevens uit Inzichtelijk worden zowel uitgeprint voor het papieren dossier als gehangen in ESIS.

Extra begeleiding

In groep 1/2 worden de kinderen ingedeeld op niveau. Risicoleerlingen worden in de C groep geplaatst. In kleine kringen worden de kinderen extra begeleid op hun niveau. Bij onvoldoende ontwikkeling wordt er doorverwezen naar een externe RT-er.

Groep 3: Automatiseren leesvaardigheid

De leerkrachten werken middels de methode van Veilig Leren lezen. Veilig leren lezen bestaat uit 13 kernen en 4 signaleringsmomenten (herfst, lente, winter, zomer). De ontwikkeling van de leesvaardigheid wordt gemonitord na iedere kern.

Tijdens de signaleringsmomenten worden naast letter en woordtoetsen, ook Cito toetsen en auditieve toetsen afgenomen. Na ieder testmoment worden de kinderen geplaatst in een groep. Bij de risicoleerlingen is dit de sterfgroep (subgroep). Zij krijgen verlengde instructie in de klas.

Het volgende stappenplan wordt aangehouden.

Meetmoment	Periode	Actie door de leerkracht (en leesspecialist)
1	Aanvang groep	- Extra doelen uit groep 2 op het gebied van taal/lezen worden meegenomen in het onderwijs van groep 3. - Wanneer er sprake is van een HP gericht op taal, zit de leerling standaard in de risicogroep. - De ontwikkeling van de leesvaardigheid wordt gemonitord door letter- en woordleestoetsen. - Bij de ontwikkeling worden de volgende gebieden extra in de gaten gehouden: klank-letter koppeling, leesrichting en de auditieve analyse + synthese.
2	November Herfst- signalering na kern 3 (1 dag vervanging per groep)	De volgende toetsen worden afgenomen: - Audant en Audisynth (DTLAS) → fonologische vaardigheden - Fonemen- en grafemetoets (VLL) → koppeling grafeem-foneem - Woordleestoets (VLL) → automatisering leesvaardigheid - Tekstleestoets (VLL) → automatisering leesvaardigheid - Woordenschattoets (VLL) → woordenschat kennis - Spellingtoets (VLL) → spellingsvaardigheden Kinderen die uitvallen, worden op deze onderdelen extra begeleid in de groep (zie kopje extra begeleiding). Bij zware achterstand (minimale ontwikkeling en meerdere meetmomenten matig tot onvoldoende) kan er voor <u>externe</u> hulp en RT gekozen worden.
3	Januari Winter- signalering na kern 6 (1 dag vervanging per groep)	De volgende toetsen worden afgenomen: - Fonemen- en grafemetoets (VLL) - Woordleestoets (VLL) - Woordenschattoets (VLL) - Cito DMT kaart 1 en 2 versie A → Technisch lezen - Cito Spelling M3 → spellingsvaardigheden - Cito Leestechniek M3 → technisch lezen - Cito woordenschat M3 → woordenschat - Cito AVI M3 → leesvaardigheid teksten Bij risicoleerlingen: - Audant en Audisynth (DTLAS) - Woordleestoets (VLL) vorige kern Kinderen die uitvallen, worden op deze onderdelen extra begeleid in de groep (zie kopje extra begeleiding). Bij zware achterstand (minimale ontwikkeling en meerdere meetmomenten matig tot onvoldoende) kan er voor <u>externe</u> hulp gekozen worden en/ of wordt er een HP opgesteld. Wanneer er al een HP was, wordt deze opnieuw geëvalueerd.
4	April Lente- signalering na kern 9 (max. 1 dag vervanging voor alle groepen)	De volgende toetsen worden afgenomen: - Fonemen- en grafemetoets (VLL) - Woordleestoets (VLL) - Tekstleestoets (VLL) - Woordenschattoets (VLL) - Spellingtoets (VLL) Bij risicoleerlingen: - Woordleestoets (VLL) vorige kern Kinderen die uitvallen, worden op deze onderdelen extra begeleid in de groep (zie kopje extra begeleiding). Bij zware achterstand (minimale ontwikkeling en meerdere meetmomenten matig tot onvoldoende) kan er voor <u>externe</u> hulp/RT gekozen worden.
5	Mei/ Juni Eind-	De volgende toetsen worden afgenomen: - Fonemen- en grafemetoets (VLL) - Woordleestoets (VLL)

	signalering na kern 11	- Woordenschattoets (VLL) - Cito DMT kaart 1, 2, 3 versie B - Cito Spelling E3 - Cito Leestechniek - Cito Leestempo E3 voor kinderen met I/II score op Leestechniek - Cito AVI E3 versie B voor kinderen met een III/IV/V score op Leestechniek - Cito Woordenschat E3 - Cito Begrijpend lezen → Tekst en verhaalbegrip Bij risicoleerlingen: - Woordleestoets (VLL) vorige kern Kinderen die uitvallen, worden op deze onderdelen extra begeleid in de groep (zie kopje extra begeleiding). Bij zware achterstand (minimale ontwikkeling en meerdere meetmomenten matig tot onvoldoende) kan er voor <u>externe</u> hulp gekozen worden en/ of wordt er een HP opgesteld. Let op: Leerkrachten moeten strubbelingen in de ontwikkeling op taalgebied duidelijk vermelden in ESIS en de nog te behalen doelen uit groep 3 op het gebied van taal helder formuleren in de overdracht naar groep 4. Daarbij printen de leerkrachten aan het einde van het jaar het Veilig en Vlot individueel overzicht voor in het papieren dossier.

Cito-toetsen analyse

Bij de Cito toetsen wordt een score beoogd van III. Wanneer dit niet het geval is, wordt de toets geanalyseerd. Bij de eind 3 toetsen wordt ook gekeken naar de vaardigheidsgroei van het kind. Het gaat erom dat als een kind extra begeleid is in of buiten de klas, dat de leerling wel voldoende groeit.

Bij onvoldoende groei kan er een HP opgesteld worden. De doelen worden meegenomen naar het volgende jaar/ of de volgende periode.

Extra begeleiding

In groep 3 worden de risicoleerlingen tijdens het zelfstandig werken extra begeleid. De leerlingen worden na iedere kern gemonitord op hun leesresultaten. Ook worden er leesouders gevraagd om in de middag met de kinderen te lezen. Wanneer de achterstanden te groot zijn (minimale ontwikkeling en meerdere meetmomenten matig tot onvoldoende), kan er doorverwezen worden naar een externe RT-er. Thuis moet er ook extra geoefend worden. Deze oefeningen kunnen gedaan worden op de volgende probleemgebieden:

Problemen in grafemen/ fonemen: Flitsen van letters, wisbordje letters laten schrijven, schuurpapier letters om de letters te voelen, geheugensteunkaarten

Problemen bij spelling: In de eerste helft van het jaar kan er extra geoefend worden tijdens lees schrijf circuits met Veilig Gespeld. In de tweede helft van het jaar kan BLOON worden ingezet voor zowel school als thuis.

Problemen in het lezen: Om het lezen extra te oefenen, krijgen alle kinderen aan het begin van iedere kern een kopie mee van de Veilig en Vlot boekjes. Daarnaast kunnen alle kinderen oefenen met de school en thuisversie van het computerprogramma Veilig Leren Lezen. Dit computerprogramma sluit aan op het niveau van het kind en de voortgang op school. In de klas worden de aanbevelingen vanuit de methode Veilig Leren Lezen gebruikt.

Problemen in auditieve analyse en synthese: Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van het computerprogramma. Daarnaast kunnen de leerkrachten via het Digiregie hakstroken uitprinten voor kinderen met moeilijkheden. In de klas kan er extra geoefend worden door structuurstroken en blokjes (hoeveel letters bestaat het woord uit). Hierbij moet goed in de gaten gehouden worden dat het **zoemend lezen** centraal moet staan!

Bij blijvende achterstanden en wanneer het einddoel beheersing E3 niet behaald wordt, wordt er een leeskoffer meegegeven voor tijdens de zomervakantie.

Groep 4: Technische leesvaardigheid en spelling.

De leerkrachten werken middels de methode van Estafette en Taal Actief. De methode Estafette sluit aan op Veilig Leren Lezen van groep 3. De gegevens van groep 3 worden ook meegenomen bij de start.

De risicoleerlingen worden in Estafette ingedeeld op aanpak 1.

De verwerking van Taal Actief Spelling wordt op een later moment toegevoegd aan het document.

Meetmoment	Periode	Actie door de leerkracht (en leesspecialist)
1	Aanvang groep	- Extra doelen op het gebied van taal/lezen worden meegenomen in het onderwijs van groep 4. - Wanneer kinderen uitval laten zien bij E3 op spelling en/ of lezen, worden deze leerlingen in aanpak 1 geplaatst (risicogroep). Wanneer er sprake is van een HP, wordt de hulp voortgezet door de leerkracht in groep 4. - De ontwikkeling van de leesvaardigheid wordt gevolgd via de methode toetsen van Estafette. De ontwikkeling op spellingsgebied wordt gevolgd via Taal Actief Spelling. Toets: Controletaak 1 Vloeiend en Vlot en Observatietaak 1 Vloeiend en Vlot
2	Oktober/ November (Max. 1 dag vervanging voor beide groepen)	Zwakke lezers worden getoetst op E3 niveau. De DMT en AVI worden nogmaals afgenomen wanneer: kinderen AVI E3 niet beheersten, kinderen IV/V scores hadden op leestechiek/ tempo eind groep 3 en kinderen een IV/V score hadden op de CITO Spelling E3. Toetsen: - Controletaak 2 Vloeiend en Vlot - Observatietaak 2 Vloeiend en Vlot Bij risicoleerlingen: - DMT E3 kaart B - AVI E3 - fonemen grafemen toets (DTLAS) - Audant en Audisynth (DTLAS) De methodetoetsen en extra toetsen worden geanalyseerd. Kinderen die uitvallen, worden op deze onderdelen extra begeleid in de groep (zie kopje extra begeleiding).
3	Januari/ februari	De volgende toetsen worden afgenomen: - Cito Begrijpend lezen - Cito Spelling M4 - Cito Leestempo M4 - Cito woordenschat M4 Bij risicoleerlingen (IV/V score leestempo en/of lage score toetsen Estafette): - Fonemen- en grafemetoets bij onvoldoende score in oktober - Cito DMT kaart 1,2,3 versie C - Cito AVI M4 De Cito toetsen en methodetoetsen worden geanalyseerd. Kinderen die uitvallen, worden op deze onderdelen extra begeleid in de groep (zie kopje extra begeleiding). Bij zware achterstand kan er voor externe hulp/ RT gekozen worden en/ of wordt er een HPopgesteld. Wanneer er een HP is, wordt deze geëvalueerd. Bij vermoeden van dyslexie en voldoende individuele begeleiding kan een onderzoek aangevraagd worden.
4	Maart/ April	<u>Alleen bij leerlingen met zwakke technisch lees- en/of spellingvaardigheden</u>, dwz kinderen die AVI M4 niet beheersen, of op de DMT of leestempo toets onvoldoende scores. Voor spelling: IV/V score in januari Toetsen: - Controletaak 3 Vloeiend en vlot - Observatietaak 3 Vloeiend en Vlot Bij risicoleerlingen: - DMT M4 1-2-3 - AVI M4 De methodetoetsen en extra toetsen worden geanalyseerd. Kinderen die uitvallen, worden op deze onderdelen extra begeleid in de groep (zie kopje extra begeleiding).
5	Mei/ Juni	De volgende toetsen worden afgenomen: - Cito Spelling E4 - Cito Leestempo E4

		- Cito Woordenschat E4 Bij risicoleerlingen (IV/V score leestempo en/of lage score toetsen Estafette): - Cito DMT kaart 1, 2, 3 versie A - Cito AVI E4 Kinderen die uitvallen, worden op deze onderdelen extra begeleid in de groep (zie kopje extra begeleiding). Bij zware achterstand kan er voor externe hulp gekozen worden of wordt er een HPopgesteld. Bij vermoeden van dyslexie en voldoende individuele begeleiding kan een onderzoek aangevraagd worden. (zie bijlagen Instroommogelijkheden voor dyslexieonderzoek)

Cito-toetsen analyse

Bij de Cito toetsen wordt een score beoogd van III. Wanneer dit niet het geval is, wordt de toets geanalyseerd. Bij de midden 4 toetsen wordt ook gekeken naar de vaardigheidsgroei van het kind. Het gaat erom dat als een kind extra begeleid is in of buiten de klas, dat de leerling wel voldoende groeit.

Wanneer het kind op zowel de M3 en E3 toets IV/V heeft gescoord voor de DMT en spelling en er een vermoeden is van dyslexie, wordt er eind groep 3 een HPopgesteld. Vanaf begin groep 4 moet het kind extra begeleid worden in de klas en buiten de klas (3x 20 minuten per week gericht op lezen). Bij meetmoment M4 wordt het HPgeëvalueerd. Een aanvraag voor dyslexieonderzoek kan worden gedaan wanneer de leerling op 3 hoofdmetingen een E/V score heeft op de DMT OF wanneer de leerling op 3 hoofdmetingen een D/IV score heeft op de DMT én 3 E/V scores heeft op CITO Spelling.

Let op! Laag IQ of gedragsproblematiek moeten zijn uitgesloten of onder controle zijn! **(zie ook bijlagen instroommogelijkheden dyslexieonderzoek (1) en algemene informatie Dyslexie (5)).**

Extra begeleiding

Tijdens het zelfstandig werken krijgen risicoleerlingen extra begeleiding in de groep. Thuis wordt er extra geoefend door middel van BLOON en Ralfi. De leerkracht controleert of het kind met BLOON werkt.

Problemen in grafemen/ fonemen: Flitsen van letters, wisbordje letters laten schrijven, schuurpapier letters om de letters te voelen.

Problemen bij spelling: BLOON wordt ingezet voor zowel school als thuis.

Problemen in het lezen: Kinderen met moeilijkheden in het lezen krijgen iedere week een tekst mee naar huis. De tekst wordt 5 x per week geoefend waarbij de tijd opgenomen wordt. Dit wordt bijgehouden op een kaart. De leerling oefent met dezelfde tekst om leeskilometers te maken. Daarnaast kunnen kinderen ook oefenen met plezier lezen. In de klas worden de aanbevelingen vanuit de methode Estafette gebruikt.

Problemen in auditieve analyse en synthese: In de klas kan er extra geoefend worden door structuurstroken en blokjes (hoeveel stukjes bestaat het woord uit). Hierbij moet goed in de gaten gehouden worden dat het **zoemend lezen** centraal moet staan!

Groep 5-8: Leesvaardigheid bevordering.

De leerkrachten werken middels de methode van Estafette en Taal Actief. Bij de methode van Estafette worden de kinderen ingedeeld op niveau. De risicoleerlingen worden in Estafette ingedeeld op aanpak 1. Zij krijgen extra begeleiding in de klas. De verwerking van Taal Actief Spelling wordt op een later moment toegevoegd aan het document.

Meetmoment	Periode	Actie door de leerkracht (en leesspecialist)
1	Aanvang groep	- Extra doelen op het gebied van taal/lezen worden meegenomen in het onderwijs - Wanneer kinderen uitval laten zien bij de vorige CITO leestoets en/ of spellingstoets, worden deze leerlingen in aanpak 1 geplaatst (risicogroep). Wanneer er sprake is van een HP, wordt de hulp voortgezet door de leerkracht van de huidige groep. - De ontwikkeling van de leesvaardigheid wordt via de methode toetsen van Estafette. De ontwikkeling op spellingsgebied wordt gevolgd via Taal Actief Spelling. Toets: Controletaak 1 Vloeiend en Vlot en Observatietaak 1 Vloeiend en Vlot
2	Oktober/ November	Toetsen: - Controletaak en Observatietaak 2 Vloeiend en Vlot
3	Januari/ februari	De volgende toetsen worden afgenomen: - Cito Begrijpend lezen - Cito Spelling - Cito Leestempo - Cito woordenschat Bij risicoleerlingen (IV/V score leestempo en/of lage score toetsen Estafette): - Cito DMT kaart 1,2,3 - Cito AVI De methodetoetsen worden geanalyseerd op het gebied van spelling. Kinderen die uitvallen, worden op deze onderdelen extra begeleid in de groep. Bij zware achterstand kan er voor externe hulp gekozen worden en/ of wordt er een HP opgesteld. Wanneer er een HP is, wordt deze geëvalueerd.
4	Maart/ April	Toetsen: - Controletaak en Observatietaak 3 Vloeiend en vlot
3	Mei/ Juni	De volgende toetsen worden afgenomen: - Cito Spelling - Cito Leestempo - Cito Woordenschat Bij risicoleerlingen (IV/V score leestempo en/of lage score toetsen Estafette): - Cito DMT kaart 1, 2, 3 - Cito AVI Kinderen die uitvallen, worden op deze onderdelen extra begeleid in de groep. Bij zware achterstand kan er voor externe hulp gekozen worden. HP wordt geëvalueerd.

Cito-toetsen analyse

Bij de Cito toetsen wordt een score beoogd van III. Er wordt bij de midden en eind toetsen ook gekeken naar de vaardigheidsgroei van het kind. Het gaat erom dat een kind met extra begeleiding wel voldoende groeit. Het analyseren van de scores op de methodegebonden toetsen van spelling en lezen is van belang.

Bij vermoedens van dyslexie en twee maal een E/V score op de CITO DMT OF twee maal een D/IV score op de DMT én een E/V score op de Cito Spelling, wordt een HP opgesteld. Het kind moet extra begeleid worden in de klas en buiten de klas (3x 20 minuten per week gericht op lezen). Bij de derde hoofdmeting wordt het HP geëvalueerd. Als er bij de derde hoofdmeting hetzelfde resultaat wordt behaald, kan een dyslexieonderzoek aangevraagd worden.

Let op! Laag IQ of gedragsproblematiek moeten zijn uitgesloten of onder controle zijn! (zie ook bijlagen instroommogelijkheden dyslexieonderzoek (1) en algemene informatie Dyslexie (5)).

Extra begeleiding

Problemen bij spelling: BLOON wordt ingezet voor zowel school als thuis.

Problemen in het lezen: Kinderen met moeilijkheden in het lezen krijgen iedere week een tekst mee naar huis. (tekst kan gevonden worden in de map speciale leesbegeleiding). De tekst wordt 5 x per week geoefend waarbij de tijd opgenomen wordt. Dit wordt bijgehouden op een kaart. De leerling oefent met dezelfde tekst om leeskilometers te maken. Daarnaast kunnen kinderen ook oefenen met plezier lezen. In de klas worden de aanbevelingen vanuit de methode Estafette gebruikt. Bij een dyslexieverklaring kan dyslexiehulp worden ingeschakeld (zie bijlagen dyslexie afsprakenkaart en folder CITO toetsafname dyslectische kinderen).

Bijlagen

1. Instroommogelijkheden Dyslexieonderzoek

2. Vakgebied:	Scores op drie meetmomenten (nul-tussen-eindmeting), waarbij tussenliggende periode minimaal 12 weken is:	Noodzakelijk geboden hulp: (aantoonbaar door handelingsplannen/-groepsplannen)	Verdere bijzonderheden:	Leerling komt in aanmerking voor:

Mogelijkheid 1:

Lezen:	Driemaal op rij een E-score (DMT) of $ss = \leq 6$ (BRUS). Mag ook gecombineerd worden: bv DMT-BRUS-DMT.	In ieder geval: 3x20 min/2x30 minuten remediërende hulp op lezen (RT-lezen en/of Estafette-aanpak 1)	Vaak: (Enige) discrepantie met andere gebieden zichtbaar (rekenen/begrijpend lezen enerzijds, lezen/spelling anderzijds).	ONL-dyslexie-onderzoek Wanneer dyslexie wordt gediagnosticeerd, is vergoede behandeling mogelijk.
Spelling:	Driemaal op rij een E-score (op Cito-spelling of PI-dictee)	Eventueel ook: 3x20 min/2x30 minuten remediërende hulp op spelling (RT-spelling en/of Spelling-aanpak 1)		

Mogelijkheid 2:

Lezen:	Driemaal op rij een E-score (DMT) of $ss = \leq 6$ (BRUS). Mag ook gecombineerd worden: bv DMT-BRUS-DMT.	3x20 min/2x30 minuten remediërende hulp op lezen (RT-lezen en/of Estafette-aanpak 1)	Vaak: (Enige) discrepantie met andere gebieden zichtbaar (rekenen/begrijpend lezen enerzijds, lezen/spelling anderzijds).	ONL-dyslexie-onderzoek Wanneer dyslexie wordt gediagnosticeerd, is vergoede behandeling mogelijk.
Spelling:	Kan ook onvoldoende zijn, maar niet noodzakelijk voor dysl. onderzoek.	Evt. extra hulp		

Mogelijkheid 3:

Lezen:	Driemaal op rij afwisselend een D/E-score (DMT) of $ss = 7 / \leq 6$ (BRUS). Mag ook gecombineerd worden: bv DMT-BRUS-DMT.	Estafette-aanpak 1, evt ook RT-lezen.	Vaak: (Enige) discrepantie met andere gebieden zichtbaar (rekenen/begrijpend lezen enerzijds, lezen/spelling anderzijds).	ONL-dyslexie-onderzoek Wanneer dyslexie wordt gediagnosticeerd, is vergoede behandeling mogelijk.
Spelling:	Driemaal op rij een E-score (op Cito-spelling of PI-dictee)	3x20 min/2x30 minuten remediërende hulp op spelling (RT-spelling en/of Spelling-aanpak 1)		

Mogelijkheid 4:

Lezen:	Driemaal op rij afwisselend een D/E score (DMT) of	Estafette-aanpak 1	Vaak: (Enige) discrepantie met andere gebieden zichtbaar	Regulier dyslexie-onderzoek

	ss=7(BRUS). Mag ook gecombineerd worden: bv DMT-BRUS-DMT.		(rekenen/begrijpend lezen enerzijds, lezen/spelling anderzijds).	Wanneer dyslexie wordt, krijgt het kind een dyslexieverklaring en heeft het op school recht op dispenserende en compenserende maatregelen. Géén recht op vergoede behandeling.
Spelling:	Geen achterstand	-		

Mogelijkheid 5:				
Lezen:	Geen achterstand	-	Aangetoond móet worden dat er sprake is van 'ernstige stagnaties in het aanvankelijk lezen' (dus de VLL-rapportages moeten Twijfel/onvoldoendes aangeven, of zwakke scores op DMT-gr3).	Regulier dyslexie-onderzoek
Spelling:	Driemaal op rij afwisselend een D/E score (op Cito-spelling of PI-dictee)	3x20 min/2x30 minuten remediërende hulp op spelling (RT-spelling en/of Spelling-aanpak 1)	Vaak: (Enige) discrepantie met andere gebieden zichtbaar (rekenen/begrijpend lezen enerzijds, lezen/spelling anderzijds).	Wanneer dyslexie wordt, krijgt het kind een dyslexieverklaring en heeft het op school recht op dispenserende en compenserende maatregelen. Géén recht op vergoede behandeling.

2. Afsprakenkaart Dyslexie CBS de Waterlelie

Afsprakenkaart Dyslexie De Gantel

naam :
groep :
datum :

Algemeen

Motiveren en acceptatie

- Lees en spellinghulp worden zo veel mogelijk aan elkaar gekoppeld.
- Ondersteuning bij het leren omgaan met en accepteren van de specifieke belemmeringen als gevolg van dyslexie nu en in de verdere schoolloopbaan.
- Aandacht voor het ondersteunen en versterken van het zelfvertrouwen.
- Leerling zoveel mogelijk betrekken bij de geboden hulp en de aanpassingen.
- Na het invullen van deze kaart bespreekt de groepsleerkracht de afspraken met de leerling.
- Het dagelijks maken van "leeskilometers" blijft van belang.
- Spellingfouten worden niet meegerekend, behalve de aangeleerde categorieën bij dicteeropdrachten
- Dyslexie begeleiding in de vorm van externe RT moet buiten schooltijd plaats vinden

Specifiek

Compenseren en dispensereren *

- 0 tijdverlenging of stofverkorting van schriftelijk werk, toetsen
- 0 mondelinge afname CITO rekenen, volgens CITO richtlijnen (**bijgevoegde folder)
- 0 afname van CITO BLEzen, zonder voorbereiding met daarnaast de afname van CITO BLuisteren
- 0 toetsen worden mondeling afgenomen, behalve toetsen begrijpend lezen
- 0 gebruik van regelkaarten en tafelkaart tijdens toetsen is toegestaan, m.u.v. CITO toetsen
- 0 vergrote weergave (van A4 naar A3), m.u.v. technisch leestoetsen, begrijpend lezen mag wel worden vergroot
- 0 gebruik van een marker in aantekeningen en werkboeken is toegestaan
- 0 medeleerlingen kijken geen werk na
- 0 Huiswerk in agenda, aantekeningen worden gecontroleerd en/of gekopieerd
- 0 geen onvoorbereide leesbeurten in de klas m.u.v. Estafette aanpak 1 lessen,
- 0 de leerling krijgt leesbeurten op een afgesproken moment met de mogelijkheid van voorbereiding
- 0 boeken lezen via de Lex app, volgens contract, dat loopt via directeur
- 0 typecursus voor dyslectische leerlingen (bijv. Typetopia) wordt geadviseerd
- 0 langere schrijfoopdrachten mogen op de computer worden gemaakt met spellingcontrole
- 0 Gebruik van eigen laptop in de klas is toegestaan

Remediëring (vanaf groep 5 binnen de groep) *

- 0 de spellingregels worden op een eenduidige manier aangeleerd, waarbij de methode wordt aangehouden als leidraad. Veel herhaling is noodzakelijk
- 0 de leerling krijgt strategieën aangeleerd hoe het werk gecorrigeerd kan worden, bijv. met een stappenplan voor zelfcorrectie(blz. 166 "protocol leesproblemen en dyslexie gr. 5-8" versie 2011)
- 0 Indien bovenstaande hulp niet voldoende werkt, wordt gebruik gemaakt van de training via de website www.bloon.nl. Het aanleggen van een eigen spellingschrift werkt daarbij ondersteunend.
- 0 Voor lezen en spelling wordt gebruik gemaakt van extra materiaal
(keuze uit bijv. Woorden haai, Woordkasteel, Ambrasoft, Map speciale leesbegeleiding etc. indien aanwezig op school)
- 0 Thuis 4 keer per week een kwartier samen oefenen (kies daarvoor bijv. makkelijk lezen boeken)
- 0 Extra begeleiding in de groep met de methode Estafette, aanpak 1

**Invullen welke afspraken gemaakt worden voor de specifieke begeleiding en remediëring*

*** CITO folder wordt bijgevoegd*

Naam en handtekening ouders:

Naam en handtekening leerkracht(en):

Naam en handtekening IB:

Naam en handtekening leerling:

3. Folder CITO toetsafname dyslectische kinderen

Cito | Primair onderwijs

Het afnemen van toetsen bij leerlingen met dyslexie

Voor de vergelijkbaarheid van de resultaten adviseert Cito om de toetsen van het Cito Volgstelsysteem primair onderwijs af te nemen volgens de voorgeschreven richtlijnen. Alleen dan heeft u een goed inzicht in de vaardigheid van de leerlingen en kunt u betrouwbare interpretaties doen. Er kunnen echter omstandigheden zijn die het noodzakelijk maken om toch bepaalde aanpassingen te doen. In deze flyer geven we aan welke hulpmiddelen en aanpassingen toegestaan zijn bij leerlingen met dyslexie, zonder dat de resultaten te sterk beïnvloed worden.

Hulpmiddelen en aanpassingen bij de LVS-toetsen

Hulpmiddelen

Bij de papieren versies van de LVS-toetsen zijn geen hulpmiddelen beschikbaar. De digitale varianten van de toetsen Rekenen-Wiskunde, Studievaardigheden, Woordenschat, Spelling en Visie beschikken over a) digitale ondersteuning. Begrijpend lezen is niet auditief ondersteund.

Aanpassingen

Algemeen

Voor de LVS-toetsen - met uitzondering van de toetsen op het gebied van technisch lezen - zijn de volgende aanpassingen mogelijk:

- Extra afnametijd
- Toets in meerdere delen afnemen (bijvoorbeeld in drie of vier keer, in plaats van twee keer)
- Vergroten van de teksten van A4 naar A3

Spelling

Bij de toetsen Spelling is naast de algemene aanpassingen nog de volgende aanpassing mogelijk:

- In groep 4 en 5 kan ervoor gekozen worden om standaard - dus ongeacht de toetscore op de startmodule - vervolgmodule 1 (dichtte) af te nemen bij leerlingen met dyslexie in plaats van vervolgmodule 2 (meerkeuze).

Rekenen-Wiskunde

Bij de toetsen Rekenen-Wiskunde is naast de algemene aanpassingen nog de volgende aanpassing mogelijk:

- Ook in de hogere groepen kunt u de teksten voorlezen aan leerlingen met dyslexie, zoals dit standaard gebeurt bij de toetsen voor groep 3 en 4. Het heeft de voorkeur om bij deze leerlingen de toetsen digitaal af te nemen om te voorkomen dat u bijvoorbeeld door uw stemgebruik de leerlingen onbewust hints geeft.

Hulpmiddelen en aanpassingen bij de Entreetoets en de Eindtoets Basisonderwijs

Hulpmiddelen

- Gesproken versie bij de Entreetoets en Eindtoets is voor leerlingen met een dyslexieverklaring een gesproken versie van de opgavenboekjes op cd of daisy-cd beschikbaar. De cd's worden door de leerlingen individueel gebruikt. Om de rest van de klas niet te storen, dient de leerling een kopiefoon te gebruiken of de toets afgezonderd van de overige leerlingen te maken.
- Vergrote versie van de opgavenboekjes - op A3 formaat - en in zwart-wit uitvoering. De vergrote versie bevordert de woordherkenning en de leerlingen worden niet door de kleuren afgeleid.

Aanpassingen

- Extra tijd om de toets te maken
- Gebruikmaken van markeerstift om bijvoorbeeld een woord of bij een regelverwijzing, enkele regels te markeren

Veelgestelde vragen

- **Waarom is Cito zo terughoudend met hulpmiddelen en aanpassingen voor leerlingen met dyslexie?**
Voor een goede vergelijkbaarheid van de resultaten van leerlingen met zichzelf, met andere leerlingen en met de normgroep is het van groot belang dat alle leerlingen een toets zo veel mogelijk onder dezelfde omstandigheden maken. De toetsen zijn zorgvuldig samengesteld om een bepaald concept te meten, bijvoorbeeld Begrijpend lezen of Rekenen-Wiskunde. Het aantal opgaven, het soort opgaven én de afnametoetsen hebben invloed op wat een toets meet én hoe betrouwbaar de uitkomsten van een toets zijn. Vanuit dit wetenschappelijke oogpunt adviseren we daarom om in principe geen hulpmiddelen toe te staan. De centrale vraag die bij elke aanpassing gesteld moet worden, is of de toets nog steeds meet wat hij zou moeten meten. Als te veel of te rigoureuze aanpassingen worden gedaan, meet de toets niet meer waarvoor deze is ontwikkeld. Dat betekent dat de resultaten van een leerling die onder die aangepaste condities tot stand zijn gekomen, geen juiste weergave zijn van de daadwerkelijke beheersing van het concept zoals bedoeld én niet meer vergelijkbaar zijn met de resultaten van andere leerlingen en de normgroep.
- **Waarom mag de leerkracht de toetsen bij voorkeur niet voorlezen?**
Als u de toets voorleest, zal uw stemgebruik en intonatie niet geheel neutraal zijn. Een leerling die wordt voorgelezen, heeft zo per definitie al tijd een voordeel. Dit maakt de resultaten minder betrouwbaar. Het is daarom beter om de digitale versie van de toetsen af te nemen en gebruik te maken van de auditieve mogelijkheden daarvan. Let op: de toetsen Technisch lezen, AVV/DMT en Begrijpend lezen mag u in elk geval niet voorlezen.
- **Waarom zijn er geen aanpassingen toegestaan bij de toetsen Technisch lezen, AVI en DMT?**
Vanzelfsprekend zijn geen aanpassingen toegestaan van de LVS-toetsen op het gebied van technisch lezen (DMT, AVI en Technisch lezen/Leestechiek & Leestempo). Bij deze toetsen willen we immers de technische leesvaardigheid van kinderen in kaart brengen: kunnen de leerlingen geschreven tekst op een juiste manier ontsleutelen? De instructies bij deze toetsen worden wel gesproken, maar de woorden of de teksten moeten door het kind zelf gelezen worden.

- **Waarom mogen de toetsen Begrijpend lezen uit het Cito Volgstelsysteem primair onderwijs niet voorgelezen worden en is er wel een auditieve versie van het onderdeel Begrijpend lezen in de Eindtoets en de Entreetoets?**

Bij de toetsen Begrijpend lezen hebben we er bewust voor gekozen geen gesproken versie uit te brengen. Het doel van deze toetsen is het vaststellen hoe goed kinderen geschreven teksten kunnen begrijpen. Als u de toetsen zou voorlezen, meet de toets niet meer: zullen begrijpend lezen, maar iets wat het midden houdt tussen begrijpend lezen en begrijpend luisteren. Wij adviseren om leerlingen met dyslexie naast de toets Begrijpend lezen - die niet wordt voorgelezen - ook de toets Begrijpend Luisteren / Luisteren te laten maken. Door de prestaties op beide toetsen met elkaar te vergelijken, krijgt u informatie over de begripvaardigheid van de leerling: maakt hij de toets Begrijpend lezen niet goed vanwege zijn dyslexie of omdat zijn begripvaardigheid in het algemeen onder gemiddeld is?

Een belangrijk doel van de Eindtoets Basisonderwijs is het geven van een onafhankelijke advies voor het best passende brugklasstype in het voortgezet onderwijs. Omdat leerlingen met een dyslexieverklaring veelal ook in het voortgezet onderwijs gebruik mogen maken van hulpmiddelen bij het studeren en lezen van teksten, staan we het gebruik hiervan toe bij de Eindtoets. Dat betekent wel dat de meting van Begrijpend lezen voor leerlingen met dyslexie geen zuivere meting is van de begrijpende leesvaardigheid.

Het doel van de Entreetoets is deels het meten van de basisvaardigheden van een leerling op het gebied van Taal, Rekenen-Wiskunde en Studievaardigheden eind groep 5, 6 of 7 én deels het voorspellen van het best passende vervolgonderwijs. Daarom hebben we ervoor gekozen om de richtlijnen van de Entreetoets aan te laten sluiten bij de Eindtoets Basisonderwijs.

4. Formulier schema verloop metingen

Formulier nul-, tussen- en controlemeting

Naam :

Geboortedatum :

Groepsverloop :

Onderzoeksdatum :

Onderzoeker :

Onderzoeksgegevens – onderkende diagnose

	Nulmeting (d.d.)	Tussenmeting (d.d.)	Controlemeting (d.d.)
Technisch lezen:			
DMT 2009 kaart 1+2+3	Rs= Vs= Niveau= Zwakste 10% of Zwakste 16%?	Rs= Vs= Niveau= Zwakste 10% of Zwakste 16%?	Rs= Vs= Niveau= Zwakste 10% of Zwakste 16%?
Brus/EMT	Versie A/B Rs= Ss= Zwakste 10% of Zwakste 16%?	Versie A/B Rs= Ss= Zwakste 10% of Zwakste 16%?	Versie A/B Rs= Ss= Zwakste 10% of Zwakste 16%?
Spelling:			
CITO spelling 2012	Rs= Vs= Niveau= Zwakste 10% of Zwakste 16%?	Rs= Vs= Niveau= Zwakste 10% of Zwakste 16%?	Rs= Vs= Niveau= Zwakste 10% of Zwakste 16%?
PI-dictee	Versie A/B Rs= Dle= Ps= Niveau= Zwakste 10% of Zwakste 16%?	Versie A/B Rs= Dle= Ps= Niveau= Zwakste 10% of Zwakste 16%?	Versie A/B Rs= Dle= Ps= Niveau= Zwakste 10% of Zwakste 16%?

Uitleg termen

dle = didactische leeftijdsequivalent. Het didactische leeftijdsequivalent verwijst naar het aantal onderwijsmaanden dat een *gemiddelde leerling* nodig heeft om een bepaalde ruwe score te halen.

rs = ruwe score. De ruwe score verwijst in het geval van het lezen naar het aantal *goed* gelezen woorden en in het geval van spelling naar het aantal *goed* geschreven woorden.

ss = standaardscore. Ruwe scores op de BRUS en KLEPEL kunnen ook omgezet worden naar standaardscores (ss). Standaardscores van 7 tot en met 13 komen overeen met een gemiddeld niveau.

ps = percentielscore. De percentielscore bij het PI-dictee komt overeen met het percentage didactische leeftijdsgenoten dat een *lagere* ruwe score behaalde dan de leerling.

5. Algemene informatie Dyslexie

Omschrijving achterstanden:

Ss= 1 t/m 6: achterstand is groot/zeer groot

Ss=7: achterstand is matig/groot

Ss= 8 >: geen achterstand

Niveau= D: achterstand is matig/groot

Niveau= E: achterstand is groot/zeer groot

Te hanteren normtabellen (bij BRUS-EMT, Klepel, PI-dictee):

	sept	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	juni	juli
Didactische Leeftijd:	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Normtabel BRUS/Klepel:	<i>juni</i>	<i>juni</i>	jan	jan	jan	jan	jan	<i>juni</i>	<i>juni</i>	<i>juni</i>	<i>Juni</i>
PI-dictee:	Eind vorig	Eind vorig	midden	midden	midden	midden	midden	eind	eind	eind	eind

Advies mbt meetmomenten:

De cito-periodes kunnen gehanteerd worden als vaste meetmomenten. De tussenliggende periodes tussen de Midden- en Eindtoetsen zijn voldoende om passende/gewenste remediërende hulp te kunnen bieden. Een leerling die bijvoorbeeld tijdens de cito-E4-meting in beeld komt door een zwakke D/E-score op DMT of spelling (=nulmeting), heeft in Midden-5 de tussenmeting en Eind-5 de eindmeting.

Wanneer een leerling tijdens de midden- of eindmeting op de Cito-DMT of cito-spelling toch een C-score behaalt, kan een aanvullende meting verricht worden met de BRUS-EMT, Klepel en PI-dictee.

De periodes tussen de verschillende meetmomenten moet minimaal 12 lesweken zijn. De vakanties worden hierbij dus niet meegeteld! Als een leerling later 'instapt' in het dyslexiemeettraject (bv in oktober de nulmeting), moet op de kalender geteld worden of de tussenmeting tijdens de Cito-middentoets gedaan kan worden.

Voor leerlingen die opvallende scores hebben vanaf groep 3 geldt dat de nulmeting op zijn vroegst de cito-E3 kan zijn en vervolgens de tussenmeting de M4-cito. Tussen het E3-meetmoment en de M4-cito mag geen tussenmeting zitten. Het traject nulmeting (cito E3) – tussenmeting okt – eindmeting (cito M4) mag dus niet geaccepteerd worden.

Er wordt uitgegaan van 3 meetmomenten. Wanneer bij M4 de achterstanden groot zijn (3x E score DMT of 3x D score DMT en 3x E score spelling) EN als er sprake is van een dyslexieverklaring in de familie, kan een versneld onderzoekstraject worden gestart om dyslexie aan te tonen.

Specifieke kenmerken bij dyslexie:

Discrepantie: Bij kinderen met dyslexie is vaak een discrepantie zichtbaar tussen de sterkere prestaties op rekenen en begrijpend lezen enerzijds en de zwakkere prestaties op woordlezen en spelling anderzijds.

Automatiseringsproblemen: Ook komen deze kinderen vaak moeilijker tot automatiseren (bv bij rekenen en topografie).

Klank-tekenkoppeling: De klank-tekenkoppeling is vaak zwak, vooral bij de letters b/d, ui/eu/uu, ou/au, v/f, s/z.

Fonologische vaardigheden zwak: Vaak zwak in het synthetiseren van woorden en het spelen met de klanken van woorden (pop= p-o-p, 'de eerste klank van het woord is...', rijmen).

Intelligentie

Wanneer er uit het intelligentieonderzoek een IQ lager dan 70 naar voren komt, is er sprake van een moeilijk lerend intelligentieprofiel en is dyslexie niet aan te tonen. Bij een IQ tussen de 70 en 85 is dit niet uitgesloten.

Er zal dan gekeken worden naar het verbaal IQ. Daarbij zal er ook gekeken worden of er dyslexie in de familie voorkomt. Deze factoren zijn doorslaggevend. Wanneer het verbaal IQ hoog is, kan er nog steeds sprake zijn van dyslexie.

Andere problemen/comorbiditeit:

De moeilijkheden bij lezen en spelling moeten niet veroorzaakt kunnen worden door andere problemen, bijvoorbeeld gedragsmoeilijkheden, contactmoeilijkheden (bv ASS) of aandachtsproblemen. Als er twijfels zijn aan moeilijkheden op dit terrein is het advies om dit eerst te laten onderzoeken en behandelen, alvorens aan dyslexie te denken. Als kinderen belemmerd worden door moeilijkheden in het gedrag of aandacht, zijn vaak de prestaties over de gehele linie zwak en is er geen discrepantie meer zichtbaar: het kind kan in zijn geheel niet (meer) tot leren komen. Wanneer er sprake is van andere problematiek en er een vermoeden is van dyslexie, moet de andere problematiek aantoonbaar voor minimaal een half jaar onder controle zijn (behandeld) voordat er onderzoek gedaan kan worden.

Handelswijze bij doublure:

LEZEN:

- Aanmelding in de middenbouw (gr 3/4/5): Rekening houden met doublure: houdt de didactische leeftijd aan van het leerjaar waarin de ll eigenlijk zou zitten.
- Aanmelding in bovenbouw (gr 6/7/8): bij een doublure van 3 jaar of langer geleden wordt de doublure niet meer meegeteld en wordt uitgegaan van de didactische leeftijd van het groepsniveau.

	Leerling zit in groep 6:	Leerling zit in groep 7:	Leerling zit in groep 8:
Doublure in groep...: niet meetellen:	3	3 en 4	3, 4 en 5
Doublure in groep ...: wel meetellen:	4 en 5	5 en 6	6 en 7

SPELLING:

- In 2^e doublurejaar: hanteer als didactische leeftijd 'eind leerjaar waarin de leerling doubleert' (want de leerling heeft de spellinginstructies in dat leerjaar al gehad). Bv. Dus een ll in die groep 4 voor de tweede maal doet, krijgt als DL=20 (=eind gr 4).
- In jaren na de doublure: stel de didactische leeftijd op groepsniveau (de doublure wordt dus niet meer meegeteld, omdat de leerling deze leerstof nog niet eerder heeft aangeboden gekregen). Bv. Een leerling die in groep 4 gedoubleerd is, en nu halverwege groep 5 zit krijgt als DL=25.

6. Stimuleren van lezen door ouders: wat kan je doen?

Ouders als ondersteuners

Ouders kunnen thuis veel doen om de leesontwikkeling van hun kind te stimuleren als het op een ontspannen, leuke manier gebeurt. Het gaat niet alleen om *wat* ouders doen, maar vooral om de manier *waarop*. Daarbij is het van belang dat de leerkracht uitlegt en laat zien hoe ouders met hun kind kunnen lezen.

Ouders kunnen thuis voorlezen en samen boeken lezen met hun kind. Behalve boeken kunnen ook tijdschriften gebruikt worden.

Op een ontspannen manier extra lezen

Dagelijks lezen is voor leerlingen met (ernstige) leesproblemen van essentieel belang, het liefst op school én thuis. Thuis moet de motivatie van het kind centraal staan. Het kind bepaalt wat en wanneer het gaat lezen. Voor het vrij lezen, thuis en op school, maakt het kind zelf de keuze uit het leesaanbod. Daarbij is het van belang dat het kind de keuze heeft uit een breed assortiment aan leesmateriaal, zoals dunne en dikke leesboeken (met en zonder illustraties), informatieve boeken, poëzie, stripboeken, korte verhalen en tijdschriften.

Steeds meer openbare bibliotheken hebben een Makkelijk Lezen Plein. Op zo'n plein is lees-, beeld- en oefenmateriaal beschikbaar dat speciaal geselecteerd is voor leerlingen die moeite hebben met lezen. Op de site www.makkelijklezenplein.nl staan tips voor ouders en een overzicht van favoriete leesboeken, die het meest worden uitgeleend. Op de website www.leesplein.nl kunnen ouders met hun kind naar boeken op juiste leesniveau zoeken.

Wanneer is de hulp van ouders effectief?

- Hulp van ouders heeft alleen zin als zij een actieve rol willen spelen bij het verbeteren van de leesontwikkeling van hun kind. Het gaat daarbij om de kwaliteit en de regelmaat van hun inzet. Vier keer per week een kwartier met volle aandacht lezen met het kind is effectiever dan één keer per week een uur om snel het boek uit te lezen.
- De begeleiding op school en thuis moeten in elkaars verlengde liggen. De leerkracht geeft de leesinstructie op het niveau dat de leerling net niet zelfstandig aankan. De ouders ondersteunen het lezen door met hun kind boeken te lezen op beheersingsniveau om de vaardigheden te oefenen die het kind op school heeft geleerd te oefenen. Naast voorlezen en samen lezen kunnen ouders ook specifieke vaardigheden oefenen met het kind, zoals het schrijven en herkennen van letters en het samen lezen van (losse) woorden.
- Het is belangrijk dat de relatie tussen de ouders en het kind ontspannen is, zodat het kind het leuk vindt om met de ouder te lezen.
- Ouders kunnen betere leerresultaten bereiken met hun kind, als ze weten hoe ze hun kind moeten ondersteunen tijdens het lezen. Het gaat dan om zaken als de keuze van het leesmateriaal, voordoen, samen lezen en het corrigeren van fouten. Lezen volgens de Wacht-Hint-Prijsmethodiek is ook voor de thuissituatie zeer geschikt.